

VEČERNI LIST

Posamezna številka 6 vln.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 60 vln.

Cene po pošti

za celo leto . K 84.—

za pol leta . K 42.—

za četrt leta . K 21.—

za 1 mesec . K 7.—

Za Ljubljano mesечно 7.—

Uredništvo in uprava:

Kopitarjeva ulica št. 6

Uredn. telefon št. 88

Pogajanja z Italijo se nadaljujejo.

LDU Belgrad, 3. maja. (Uradno.) Ministrstvo za zunanje posle objavlja: Včeraj in danes so se pod predsedstvom Nj. Vis. regenta Aleksandra vršile seje ministrskega sveta, katerim so prisostvovali vsi ministri ter člani naše mirovne delegacije dr. Trumbić, dr. Vesnić, dr. Žolger in dr. Rybat. Minister za zunanje posle dr. Trumbić je podal obširno poročilo o stanju vprašanj zunanje politike. Po končani izmenjavi misli je bil sprejet sklep, da se nadaljujejo razgovori z Italijo glede rešitve jadranskega vprašanja. Na predlog ministra za zunanje posle se mirovna delegata Pašić in dr. Trumbić pooblašata, da se v to svrhu sestane s italijanskimi delegati.

Marcel Žorga — aretiran.

Ogromen obtežilni material prot voditeljem komunistov

Ljubljana, 4. maja. Znanega voditelja komunistov Marcela Žorga je policija silno aretirala.

Znano je, kako vlogo je igral Marcel Žorga v družbi z drugimi voditelji komunistov o priliki zadnje komunistične stavke. Žorga je po znanih krvavih dogodkih

bič je podal obširno poročilo o stanju vprašanj zunanje politike. Po končani izmenjavi misli je bil sprejet sklep, da se nadaljujejo razgovori z Italijo glede rešitve jadranskega vprašanja. Na predlog ministra za zunanje posle se mirovna delegata Pašić in dr. Trumbić pooblašata, da se v to svrhu sestane s italijanskimi delegati.

na Zaloški cesti zbežal in se do včera skrival pred policijo.

Poizvedbe proti komunističnim voditeljem so nabrale doslej ogromno obtežilno gradivo. Ker pa poizvedbe še niso zaključene, se o njih še nič ne poroča.

PLEBISCITNA KOMISIJA ZA KOROŠKO IMENOVANA.

LDU Pariz, 30. aprila. (DunKU) Plebiscitna konferenca se je pečala v svoji včerajšnji seji tudi z določitvijo delokroga celovske komisije. Določeni so nastopni člani komisije: Chambrun za Francijo, polkovnik Pech za Anglijo in knez Borghese za Italijo.

NARODNO PREDSTAVNIŠTVO.

LDU Belgrad, 3. maja. 85. redno sejo narodnega predstavništva odprva podpredsednik dr. Ribač ob 17. uri ter naznanja, da je preminul narodni predstavnik Tihomil Drašković. Radi premajhnega števila prisotnih poslancev zaključijo nato sejo ter odreja prihodnjo za 5. maja, ker upa, da bo dotlej dovolj poslancev navzočih.

RUSKI KAPITAL V JUGOSLAVIJI.

LDU Belgrad, 3. maja. Trgovinsko ministrstvo je podpisalo pravila o ustanovitvi ruske banke, anonimne privatne družbe s kapitalom več deset milijoni dinarjev. Eden glavnih ustanoviteljev je bivši ministriški predsednik v Denjkinovem kabinetu, ki je sam položil pet milijonov francoskih frankov. Družba bo pripeljala na Jadransko morje 14 svojih parnikov ruske trgovalne flote, ki so bili doslej v Carigradu in bodo opravljali sedaj parobrodsko zvezo med Barom, Dubrovnikom in Skadrom. Družba bo pripeljala skoro ves svoj ogromni material in poljedelske stroje, ki so bili namenjeni za gospodarsko obnovo južne Rusije in bodo ta material dajali kmetovalcem v Jugoslaviji.

DR. RENNER PROTI KOMUNISTOM.

LDU Dunaj, 3. maja. (ČTU.) Na proslavi 1. maja v Dunajskem Novem mestu je državni kancelar dr. Renner izjavil, da namerava vojaška premoč na morju zapadnih držav zaslužiti svet. V tej smeri se pričakuje za osvoboditev še večji boj kot doslej. Borbo bo izvajal proletarijat vsega sveta. Odločitev je v rokah delavskih mas zaupa in Rusije. Ruska pot ne vodi do cilja v Avstriji. Zaradi tega se državni kancelar postavlja na stališče demokracije. — V Neunkirchenu je dr. Renner ostro kritiziral postopanje komunistov, ki naravnost prosi, da jih ne obdajo, katere pa ne morejo obvladati.

ARETIRANI KOMUNISTI.

LDU Split, 3. maja. (DDU) Iz Dubrovnika javljajo, da so bili oni dne aretirani voditelji ondotnih komunistov, med njimi 4 Rusi. Okrajno glavarstvo je izdalo naredbi, po kateri morajo iz mesta vsi delavci, ki niso doma iz Dubrovnika, ako ne delajo.

STAVKE NA FRANCOSKEM.

LDU Marseille, 3. maja. (DunKU) Agence Havas. Strojne organizacije so sklenile, da stopi danes v veljavo stavka, ki jo je bil sklenil zvezni kartel železničarjev, rudarjev in registriranih mornarjev.

SPOPADI 1. MAJA V LONDONU.

LDU London, 3. maja. (Dun. KU) Brezlično Spopadi dne 1. maja so v Parizu nastali vsled tega, ker je množica hotela ustaviti motorne omnibuse, da bi preprečila izvrševanje službe po dobro-

Ovrzite ali popravite!

V nedeljskem »Napreju« je bil priobčen članek, ki ga je uredništvu socialističnega glasila poslal duhovnik Janez Kalan. Ker bo ta članek zanimal širšo javnost, naj ga na tem mestu priobčujemo. Članek se glasi:

»Upam, da boste tako prijazni in sprejeli v svoj list te-le moje vrstice. Namesto da bi odgovarjal v »Slovincu«, se kar lepo naravnost pogovorimo.

Prav imate! Nekaj bunk in pljunkov — kaj je to v primeri s trinajstimi mrtvci? In če se kri pocedi, kaj je to? Umijemo se, obrišemo, rano obvežemo, da se zaceli, pa je nesreče konec. O tem res ni vredno več govoriti. Prav imate!

Nimate pa prav, ko pravite: »Če je že to tak zločin, kaj pa je potem umor nedolžnih ljudi? Za umore pa ne najdete graje, za žrtve ne sočutja.« To pa ni res. Res je, da o tem veliko ne pišemo, ker, žal, mrtvih nobeno vzdihovanje več ne vzbudi; ali pa res menite, da smo brez srca, kakor nas slikate? Uboj obsojamo in mrtve obžalujemo. Oh, kako obžalujemo! Če mi verjamete ali ne, rečem, kakor mislim: Prav rad bi se dal ubiti, ko bi mogel teh trinajst rešiti! Vaši ljudje mi tega seveda ne bodo verjeli; saj še tega nočejo verjeti, da nisem streljal, ker jim je duhovnik izrodek vse hudobije. Zato prosim vas, gg. voditelje, od katerih nekateri me osebno dobro poznate in dobro veste, da to ni res: če ste pošteni, povejte jim to! Povejte, da nisem še nikdar v svojem življenju ustrelil, še nikdar revolverja imel ne, in ga sploh v roke ne primem. Gospod Kristan me dobro pozna, da sem sovražnik militarizma, vsakega pobijanja in surovosti. Objavite tudi, da razpisujem 10.000 K tistemu, kdor mi dokaže, da sem streljal. — Povejte jim, prosim tudi to, da ni res, kar trsijo okoli, da sem se smejal mrtvencem in ranjenecem — ko bi bilo to res, bi bil vreden, da bi me ubili! — mrtve sem gledal z grozo in bridkostjo, smejal sem se le gorečnosti tistih, ki so mahali po meni in pa sam sebi, da sem jo tako skupil. To vas prosim, jim povejte, ne toliko zaradi mene, ampak zaradi mojega stanu in zaradi — resnice.

Mrtve obžalujemo. Obžalujemo pa še kaj drugega. Vi pišete: »Ko je vse njih modrosti konec, pa začno udrihati po socialni demokraciji, da je to njena šola. To je pa laž.« Ker ste pošteni, prosim, odgovorite mi: Ali niso vaši ljudje vendar, recimo malko surovi in nasproti duhovnomu strastno sovražni? Ali morete to tajiti? Vi ste, — poznamo vas, bili smo večkrat skupaj pri sejah — osebno jako vljudni. A zakaj so vaše mase tako bešne? Zakaj črtijo duhovne kakor gada? Zakaj je nekateremu vsaka deseta beseda »far«? Zakaj so, kakor slišim, v soboto opljuvali in opsovali na cesti kakih deset duhovnov? Zakaj bruhate tak srd na nas? Prosimo, razložite nam to! Mi si tega naravno ne znamo razlagati. Ali si mislite s tem svoj položaj izboljšati? Ali smo res mi in samo mi krivi vse bede? Ali mislite, da smo res vaši sovražniki? Da vam ne privoščimo kosa in tudi malo boljšega kosa kruha? Iz srca vam ga privoščimo! Kaj imamo mi od tega, če vi stradate? Kak vzrok naj bi mi imeli braniti milijonarje, oderuhe in goljufe? Saj te baže ljudje večinoma niso »klerikalci«. In če so, jih obsojamo toliko bolj! Vi pišete, da pustimo »stradati milijone ljudi, dočim se par stotin valja v masti«. Ne zamerite, kaj niste bili vi pol leta na vladi? Zakaj niste takrat teh ljudi iz masti izvlekli in masti razdelili? Če tega niste mogli storiti v šestih mesecih, tudi naši ne morejo v dveh. (Ta odstavek o »masti« je »Naprej« izpustil.) Če je res, da imajo, kakor vi pravite, železničarji, strojevodje in podobni uslužbenci z družinami le po 1300 K, priznavam rad, da je to za tako nevarno službo v teh časih slaba plača. In mislim, da bi se to ni že naredilo. — Kar se tiče sedanjega družabnega reda, priznam, da je krivičen in nevzdržljiv. Rekel sem že v »Slovincu«, da so temeljite in hitre socialne reforme potrebne, da je kupičenje bogastva v rokah posameznikov nezmišeln, blaznost. Zakaj, če ste pošteni, zakaj mi tega ne pri-

znate in nas slikate še vedno kot ljudske sovražnike in zagovornike kapitalizma? Zakaj mi pišete v odgovor, da »pospešujemo socialno bedo, pitamo ljudi s socialnimi programi, delamo pa na celi črti nasproti«? Ali nisem rekel, da sem za to, da se zemeljske dobrine pravično razdele, da jih uživajo vsi? Ali menite, da ne bi rajši videl po naših graščinah slovenskih delavcev, kakor pa graščake? — A zaradi socialnega vprašanja bi se mi že kako pomene, — a nekaj drugega nas loči. Prosim, povejte mi, kaj ima socializacija opraviti s takim sovraštvom do vere in do vsega, kar je z vero v zvezi? Zakaj mora socialna demokracija človeku vero pristuditi in ga na duhovne nahujskati? Ali je to res potrebno za socialno izboljšanje? Ali menite, da bo svet res že zaradi tega srečen, ako se odreče sreči, ki mu jo vera obeta? To je, česar ne razumemo in kar globoko obžalujemo. To nas boli bolj, kakor če nas po glavni tepete. Verjemite mi, mi ne sovražimo vas, kakor vi sovražite nas, če bi mogli jutri napraviti, da ste vsi v dobrih gmotnih razmerah, pa bi gotovo napravili. Ni nobeneo vzroka, zakaj bi ne. Pauperizem (ubostvo) na ljudi ne vpliva dobro, jih ne poboljša, ampak nasprotno. To vidimo ravno v teh časih. Ali menite, da mi na milijonih sedimo? Da se nimamo sami borili s težavami prehranjevanja? Ali mislite res, da noben duhoven ni zmožen blage misli in blagega dejanja, če more pomagati? Mi ne obsojamo vašega boja za gmotno izboljšanje, ampak le surov način tega boja. Vprašam vas: čemu taka mržnja do cerkve, tako sovraštvo? Kakšen vzrok in kakšen namen ima to? Mi tega ne razumemo. Razložite nam to!

Prosim, bodite tako prijazni, priobčite to ter mi pojasnite, česar ne razumem in ovrzite, kar vam po krivici očitam!

Clara pacta. — Boni amici?

Lepo pozdravljeni!

J. Kalan.

Na vse te točke Uredništvo »Napreja« ni našlo drugega pojasnila kakor le to: da verujejo, da duhovnik Jan. Kalan ni streljal in da delavstva ne sovraži. »Na druge njegove misli se nam ne zdi umestno odgovarjati, kakor le to, da je pri nas na Slovenskem politika res zabredla v grozno surovost in da zanjo nosijo veliko odgovornost v prvi vrsti druge stranke, ne mi. Refleks sovraštva in surovosti pa jako rad pada na predstavitelje strank.«

Glasilo socialistične stranke se tu očitno namenoma izogiba stvarnemu odgovoru. Mi pribijemo, da toliko natolecevanj in surovih izrazov kakor jih je zadnjega pol leta nagromadil »Naprej« v svojih predelih, ni najti kmalu kje v kakem časopisu. Zato pa z veseljem jemljemo na znanje, da je »Naprej« priobčil pismo duhovnika Kalana, kar bo morda marsikaj doprineslo, da se način boja ublaži.

KONEC PROTIJUDOVSKIH NEMIROV NA DUNAJU.

LDU Dunaj, 4. maja. (DunKU.) Rektor dunajskega vseučilišča je izdal proglas na vse slušatelje, v katerem jim naznanja, da se predavanja zopet prično v torek, dne 4. maja. V razglasu kar najstrožje obsoja izgrede dijaštva in pristavlja, da postavlja delovanje dr. Ervina Lasta v švicarski pomožni akciji in naval tujerodnih elementov iz vzhoda na dunajsko vseučilišče zadnje dogodke v nekoliko milejšo luč. Končno pozivlje dijaštvo vseh narodnosti in veroizpovedanj, naj v bodoče ohrani red in mir, in izreka krivcem najstrožji ukor.

PROTI 8 URNEMU DELAVNIKU.

LDU Amsterdam, 3. maja. (Dun. KU) Iz Washingtona poročajo: Na zadnji seji izrednega zasedanja parlamenta je vlada potrdila poročilo, ki je bilo objavljeno v socialističnih listih in po katerem smatra vlada, da ni izvedljivo, splošno uvesti po washingtonski delavski konferenci zahtevani osemurni delavnik.

ITALIJANI ZAPIRAJO.

LDU Split, 3. maja. Ponoči med 29. in 30. aprilom je četa 24 karabinjerjev in enega voda oborožene vojske ter več čast-

nikov vdrla v hišo kapiteljskega vikarja Skarpe. Razbili so vrata s sekirami, prihrumeli v stanovanje in zahtevali od vikarja, naj jim sledi. Stari Skarpa, slaboten 74-letnik, se je moral pokoriti. Vkrkali so ga na torpedovki »Irrequito«, čes, da ga bodo poslali v Stari grad na Hvar. Ta korak zasedbene oblasti je kajpada izzval ogorčenje vsega prebivalstva. Tistega popoldne so odvedli na poveljništvu karabinerjev tajnika škofovega ordinarijata Stosiča. Tamkaj so mu izjavili, da je aretiran ter ga odpeljali z avtomobilom v Risovac pri Skradinu.

MAŽARSKA AGITACIJA V BARANJJI

LDU Pečuh, 3. maja. Baranjski Glasnik objavlja v svoji 22. številki dopis dr. Prakatura, odvetnika iz Mrača, kjer le ta priznava, da ga je že sedaj, ko so še jugoslovanske oblasti v tem kraju, madžarska vlada imenovala za komisarja za Baranjo in da kot tak nudi vsa jamstva, da se Srbom, ki ostajajo pod Madžarsko, ne bo ničesar dogodilo. V zvezi s tem dejstvom hvali ta odvetnik madžarsko narodno vojsko in upravo in pravi, da so bili Madžari vedno lojalni napram vsem narodnostim, zlasti pa napram Srbom, katerim so dovolili najširšo avtonomijo. — Uredništvo lista odgovarja na ta dopis s trditvijo, da dr. Prakatur pač ni mogel ščititi tukajšnjih Srbov pred preganjanjem Madžarov, ter pozivlje naše oblasti, naj še delj časa ostanejo v Baranji. Hkrati naglašja »Baranjski Glasnik« dejstvo, da je dr. Prakatur pristen šokač, čigar starši se ponašajo s svojo narodnotjo. Ta odvetnik zastopa madžarske interese in je zaradi tega morda našim državnim interesom nevaren. List pozivlje končno, naj oblasti pazijo na tega gospoda in onemogočijo njegov nevarni vpliv na razmere v Baranji.

RAZDELITEV NEMŠKIH LADIJ.

LDU Ljubljana, 3. maja. Predsedništvo deželne vlade za Slovenijo je prejelo od predsedništva ministrskega sveta (Odeljenje za izvršenje mednarodnih ugovora) odlok, ki ga je dostavilo poslanstvo Nj. kr. V. kralja Velike Britanije preko ministrstva za zunanje stvari v svrhu objavljenja. Odlok se glasi: »Komisija za reparacije. — (Razdelitev neprijateljske tonaže.) Sklicujoč se na § 20., dodatka 2. osmega dela versailleske pogodbe, ki se glasi: Komisija, ki odreja in sprejema plačila, ki se vrše z izročitvijo odrejenega imetja in pravic, vodi pri tem račun o vseh pravicah in zakonitih interesih zaveznikov in pridruženih sil ali nevtralnih in njihovih pripadnikov, — objavlja s tem komisija za reparacije, da se prične z razdeljevanjem bivših nemških ladij bodisi s 15. junijem 1920, ali pa od tega dne dalje. Vse zahteve, ki bi se hotele staviti na podlagi zgoraj omenjenih členov glede katerekoli teh ladij, morajo biti prijavljene najdalje do 15. maja 1920 preko vlade prosilca tajništvu za pomorsko službo komisije za reparacije, Bridgewater House, London, S. W. L. Komisija za reparacije se ne more obvezati, da vzame v pretres zahteve, sprejete po navedenem dnevu. — Iz odeljenja za izvrševanje mednarodnih ugovora Pov. br. 147 od 21. aprila 1920, — Belgrad.

Politične novice.

+ Gmotne zahteve železničarjev se izpolnijo. 3. t. m. so se začele v prometnem ministrstvu razprave o gmotnih zahtevah železničarjev, katerim bo vlada kolikor mogoče ugodila.

+ Dr. Vesnić v Belgradu. Dne 3. t. m. je dr. Vesnić odpotoval iz Pariza v Belgrad. Medpotoma je v Zagrebu sprejel časnikarje in jim povedal, da je bil tik pred odhodom iz Pariza nenadoma poklican k predsedniku republike Deschanelu, pri katerem se je vršila važna ministrska seja, katere se je udeležil tudi ministrski predsednik Millerand. Na dnevnem redu so bila zunanja vprašanja Jugoslavije, posebnoma francosko. Vesnić prihaja v domovino predvsem z namenom, da se oživetvori koncentracijska vlada. V Belgradu je takoj začel posvetovanja s politiki obeh skupin. Bil je tudi pri regentu.

+ Jadransko vprašanje. Dne 2. t. m. se je v Belgradu vršila seja ministrskega sveta pod predsedstvom regenta Aleksandra, na kateri sta zunanji minister dr. Trumbić in delegat dr. Žolger podala poročilo o jadranskem vprašanju. Vlada je določila temeljne točke za končno rešitev tega vprašanja, temeljem katerih se bodo vršila neposredna pogajanja z Italijo. Kraj pogajanj se določi sporazumno z Italijani; najbrže bo to kako mesto ob glavni progi proti Parizu. — Dr. Trumbić je pred sejo ministrskega sveta razpravljal z ministrskim predsednikom Protičem, a regent ga je sprejel v avdienci in potem pridržal na kosilu.

+ Aretacija komunističnega agitatorja. V Belgradu so izsledili enega glavnih komunističnih hujšakačev ob prevratnih dogodkih v Subotici — Ljutico Zekiča, ki se je skrival v Belgradu pod izmišljenim ime-

nom. Zekiča so odvedli v zapore v Subotici, kjer se vrši preiskava.

+ Komunistični občinski mandati razveljavljeni tudi v Karlovcu. Hrvatska pokrajinska vlada je razveljavila vse komunistične mandate v karlovcem občinskem zastopu kakor tudi izvolitev komunističnega župana Majderja, ker so položili komunisti predpisano prisego s podobnim pridržkom kakor zagrebški. V občinski zastop pridejo namestniki po kandidatski listi.

+ Lojalni komunisti. Po Osijeku so se širile govorice, da pripravljajo komunisti za 1. maj prevrat in plenitve. Prebivalstvo se je pripravljalo na samobrambo in zahtevalo varstvo tudi od oblasti. V seji mestnega zastopa 27. aprila je proti tem vestem nastopil v imenu komunistične stranke mestni odbornik Žilič, ki je protestiral proti brezvestnemu obrekovanju delavstva in izjavil, da nimajo komunisti nikakih prevratnih namenov, da ne mislijo na izgrede in plenitve, ampak hočejo samo dostojno proslaviti 1. maj v okviru obstoječih zakonov in temeljem oblastvenega dovoljenja. Župan dr. Hengl je nato objavil razglas, v katerem opozarja občinstvo na to izjavo komunistične stranke in poziva, naj vsak osebe, ki bi se nadalje razširjale razburilive vesti, naznani oblastem. — Kakor se vidi, je komunisti neuspeh prvega velikega poizkusa zelo iztreznil in jih izpremenil — vsaj navidezno — v čisto lojalno stranko. Toda pregovor pravi, da volk menja dlako, čudi pa nikoli.

+ Kako se bo razvil ruski boljševizem? O tem piše ruski vseučiliški profesor Kuljakin: »Teško je o tem kaj reči; toda če se ozremo na razvoj, ki ga je ravno dovršil, ni gotovo, da ne bo nekoč zavrgel tudi misel o komunizmu in svetovni revoluciji. In tedaj bi od njega ostalo samo združeno življenje ruskega ljudstva vseh stanov in bridka izkušnja ruskih boljševikov, da je poizkus, ki so ga izvršili na životu ruskega naroda, izpadel zelo nepovoljno. Vprašanje je samo, če bodo imeli boljševiki toliko moči in časti, da bodo to priznali. In če bo tudi ta žalostni poizkus nosil ruski narod ne samo desetletja, ampak stoletja, bo to vendar dragocen nauk za vse človeštvo; da v takih vprašanjih ne gre delati poizkusov na živem narodnem telesu, ampak se mora dosledno in stopnjo za stopnjo pobijati vse ono, kar je nasprotno napredku in da se novega družabnega reda ne da napraviti z dekreti in nasiljem nego z razvojem. Sicer se zgodi, da se ubira življenje ne samo onih, ki se nasproti reformi, ampak tudi onih, radi katerih se vrši taka reforma. — Treba bo nadnaravnega napora ruskih delavcev in ruske inteligence, da se zopet upostavi Rusija v svoji sreči in veličini.

Dnevne novice.

— Slovenec smrtno ponesrečil na Dunaju. Dne 2. maja je pri neki nesreči na cestni železnici na Dunaju bil težko ranjen pravnik Ludovik Vidic, doma iz Kamnika. Včeraj jutraj je umrl v bolnišnici. Bil je talentiran mož. Naj počiva v miru!

— Slepci invalidi se opozarjajo na sledeče: Zveza jugoslovanskih žena in deklet v Ameriki je darovala za slov. vojne slepce 350 dolarjev. Po naročilu vrlih darovalcev je razdeliti omenjeno vsoto v prvi vrsti med najsiromašnejše oženjene slepce. — Vsak slepec vojak, ki bi bil rad deležen tega darila naj se pismeno zglaši do 15. majnika v zavodu za slepe, Stara pot v Ljubljani. — Amerikanske žene in dekleta naj bi našle obilo posnemovalcev in posnemalk tudi v širni domovini.

— Za sirote padlih žrtov sta nabrali Zveza delavk (Krekova prosveta) in skupina J. S. Z. med delavkami v tobačni tovarni 1300 K. — Kršćanske delavke in delavci bodo vsoto sami razdelili med sirote, ki so najbolj potrebne.

— Rudarske pristojbine. Ministrski svet je sklenil, da se povišajo rudarske pristojbine v pokrajinah, ki so bile pred vojsko v bivši avstro-ogrski monarhiji, pa so sedaj pripadle našemu kraljestvu.

— Razpravine in razsodnine v zasebnih prizivih se bodo morale odslej plačati naprej po novih predpisih, je povedal pri vzklicnih razpravah dne 4. t. m. dvorni svetnik Regally gospodom odvetnikom in pristavil: »Če se razpravine in pristojbine ne bodo plačale naprej, ne bomo razpravljali.«

— Bolnica za invalide. Iz Niša se poroča, da je bila iz sredstev Serbian Relief Fonda otvorena bolnica za invalide, ki more sedaj sprejeti okoli 100 invalidov, ki so potrebni zdravljenja rok in nog z masažo, ali elektriko.

— Zdravnik obrekovalec. Ko je pred mesecem umrl v Barkovljah neki stari dr. Margaglio, ki je komaj pred kratkim došel iz Sicilije, kvesturi, da je dolžni bržkone umrl vsled zastrupljenja in je pri tem obdolžil sokrivde barkovljanskega okrajnega zdravnika dr. Guastallo. Sodna preiskava in raztelesba pa je, kakor se poroča, izključila vsak najmanjši sum kakega zastrupljenja ter ugotovila tudi, da to-

žitelj dr. Margaglio ni sploh nikdar videi, niti preiskal obolelega Vidali. Z ozirom na ta dejstva razglasa sedaj »Svobodno Udruženje zdravnikov v Trstu«, da je dr. Margaglio zgolj na podlagi neutemeljenih govoric težko obdolžil svojega kolega in da se morejo vsled tega njegovega neopravičljivega postopanja vsi zdravniki izogibati vsakega občejanja z njim. V tem razglasu izjavlja »Svobodno Udruženje«, da namerava najstrožje paziti na to, da bi se ne udomačila v teh krajih nepoštena konkurenca, kakor je doslej tukaj misno poznali.

— Poskušeni umor bivšega ogrskega ljudskega komisarja Bela Kuna. Dunajsko policijsko ravnanje je razpisalo nagrado 2000 kron proti Ivanu Strasserju, ki je bil rojen l. 1895 v Segedinu, neozžen, velike, vitke postave, temnih las in malih brk in proti Ladislavu Feketeju, a tistu in bokserju, rojenemu 17. avgusta 1893 v Budimpešti, male postave, močan, okroglega obraza, temnih las, gladko obrat. Strasser in Fekete sta osumljena, da sta poskušala 4. aprila 1920 v Steinhofu interniranega Bela Kuna umoriti z zastrupljenimi slaščicami. Fekete, ki se pravzaprav piše Andor Litauksy, ima tudi izkaznico na ime Giovanni Collini.

— Razbojniki v Srbiji. 2. t. m. zvečer so roparji med Rašo in Kragujevcem ubili poslanca Tihomira Draškovića, dva sopotnika — odvetnika Filipovića in sodnika Marinkovića pa težko ranili.

— Podraženje plina na Dunaju. V kratkem se zopet podraži plin. Kubični meter bo odslej stal 4,50 K.

— Valute dne 3. maja na zagrebški borzi: dolarji (100) 13.800 K; avstrijske krone (100) 67 K; levi žigosani (100) 210 K; carski rublji (100) 200 K; češkoslovaške krone (100) 245 K; francoski franki (100) 1000 K; napoleonori (1) 560 K; nemške marke (100) 277 K; leji (100) 265 K; italijanske lire (100) 700 K.

Ljubljanske novice.

lj Krivoprišežnik. Igra v treh dejanjih (7 slikah) vpripori Katol. slov. izobraževalno društvo v Hrušici za sklep sezone v nedeljo 9. maja 1920. Začetek ob 6. uri zvečer. Vstopnice se dobe v »Našem domu«.

lj Iz gledališke pisarne! Slavno občinstvo blagovoli vzeti na znanje, da se od 4. maja dalje inkluзивe 4. maj vrše predstave v obeh gledališčih zopet ob 8. uri zvečer.

lj Tatvina v žitnem zavodu. Lovro Giovanelli in Jožef Kopač sta ukradla začetkom marca t. l. 600 vreč v žitnem zavodu. Jože Kopač se potepa brez dela okoli in se je vrnil v Ljubljano, dasi je iz mesta izgnan. Giovanelli je rekel Kopaču, da naj mu da za vsako vrečo 5 K, toda ni videl od takrat več Giovanellija, ne vreč in tudi denarja ne. Kopač pravi pri deželni sodnji, da sta se z Giovanellijem seznanila v Judenburgu, Kopač je rekel, da je njega za vreče neki Hrvat ogoljufal. »Drugega nimava s Kopačem za to, kakor da sva zaprti.« »Od oktobra nisem imel nobenega dela; prestreljeno roko imam.« »Večno to ne bo šlo, kakega dela se morate lotiti!« pravi Kopaču dvorni svetnik Regally. Predkaznovan je bil Kopač trinajstkrat. Sodišče je obsodilo Giovanellija v 6, Kopača pa v 8 mesecev težke ječe s pristavkom, da je Kopač sposoben za prisilno delavnico. Kopač se pritoži proti izreku o sposobnosti za prisilno delavnico.

lj Ukradena ali izgubljena je bila 30. m. m. od Dalmatinove ulice do Doberleta denarnica revne služkinje brez sredstev, v kateri so bili 3 bankovci po 100 dinarjev in znamke za 30 vin.

lj Okradeni delavec. Pomožnemu delavcu Francu Černivcu v kurilnici južne železnice je bila ukradena 1 papirna obleka, 1 lastna bluza, 1 srajca in 1 brisača.

lj Ukradeno perilo. Gospej Elizabeti Martinc na Dolenjski cesti št. 23 je bilo ukradeno perilo v vrednosti 1310 kron, katero je zaznamovano s črkama F. M.

Razne novice.

lj Umrljivost na Dunaju. V mesecu marcu letošnjega leta je umrlo na Dunaju največ ljudi, kar pominja zadnja desetletja. Na španski boleznin in na tuberkulozi je umrlo imenovani mesec 977 ljudi. Vseh skupaj je umrlo v marcu mesecu na Dunaju 4129 oseb. Jetičnih je bilo med temi 344 oseb. Precejšnje število. Iz teh števil je razvidno res žalostno stanje, ki vlada na Dunaju. — Neštevilna društva in vlada sama deluje pridno na to, da reši od 80.000 otrok, ki težko čakajo rešitve neznošnih razmer, vsaj 50.000 otrok na ta način, da jim priskrbi na deželi zdrave počitnice z zadostno hrano. Jetičnih otrok ne bodo pošiljali na deželo, ampak samo sestrane, že skoraj onemogle, katerim preti nevarnost, da se jih poloti jetika.

lj Majski hrošči so se podražili. Iz Prage poročajo listi, da stanejo majski hrošči 40 vin. za liter, 50 metuljev pa 80 vinarjev.

Češka króna je več vredna kot naša. Kaj pa je pri nas s to golaznijo?

lj Praznik v sovjetski Rusiji je — zločin. Ruska sovjetska vlada je zapretila, da bo stavila delavnice severne ruske železnice pod vojno pravo, da napravi konec »zločinu« delavcev, ki tratio čas, ko praznujejo praznike. Glasi se, da je bilo na ta način 1000 delavskih dni izgubljenih v enem mesecu in da delavci počivajo po dva dni na teden in to v času, ko stradajo milijoni ljudi in ko je nemogoče transportirati kruh radi pomanjkanja železniških strojev ali lo-komotiv. Postopaci so bili obveščeni, da bodo morali nadomestiti čas, za katerega je bila oropana republika ali pa bodo kaznovani soglasno z določbami vojnega prava. Vlada komunikacija nosi naslov: — Sram vas bodi, tovariši! ter pravi, da Rusija ne more čakati na rešitev s pomočjo tujcev, temveč delati, da napravi konec pogubonosnim razmeram, preмага glad in reši sovjetsko republiko.

lj Rekord ameriške ladje. Torpedni rušilec Združenih držav Cole je došel v Carigrad iz Teodozije v Krimu ter završil najhitreje potovanje v zgodovini plovišča po Črnem morju. Rušilec je odplul z mesta loga živil in vode, ki je bila določena za 24 ur ter premeril pot 500 milj v Carigrad s povprečno naglico štirideset milj na ur. Za potovanje je rabil natančno 12 ur.

lj Ribji lov. Eno najbolj čudnih mrež, kar jih je najti na svetu, uporabljajo domačini ob obali Nove Gvineje. To je mreža, katero je dala ljudem na razpolago narava sama. Neki domači pajek ima navado presti mreže, kojih premer znaša približno šest čevljev. Nitke te mreže so tako močne, da se ne ustavljajo uspešno pritisku vode, temveč tudi lahko nosijo težo enega funta. Domačini odrežejo droge bambusove droge, jih krivijo v krog in obesijo te kolobarje v gozdovih, kjer se najti obilo takih pajkov. Ko se vrnejo, pridne živalice izpreobrnile te kolobarje v velikanska pletenja, slična raketom, katere se rabijo pri igranju tenisa. S temi kolobarji se ribiči napote k bližnji reki ali morskemu zalivu ter pričnejo loviti ribe.

lj O tobaku. Po jedi večina ljudi moškega spola rada nekoliko pokadi, kmet iz svoje pipice, gospod si pa prižge duhetno smodko in oba spuščata sivobebe kolobarčke kvišku. Čujmo, kaj o tem pravi Kneipp. Mladi ljudje pri 16. in 17. letih, ki pričnjo kaditi, gredo v tistem trenutku precej veliki nevarnosti nasproti, katere jim utegne veliko škodo napraviti. Kdor kadi, srka vase strup, ki se mu nikotin pravi, in tisti strup je zlasti mlademu organizmu vse več kakor koristen. V poznejših letih, ko je telo že utrjeno, nevarnost ni več toliko. V dokaz se ozrimo v življenje. Tu stojita deček pri 12. in mož pri 24. letih, vsak ima prvič smodko v ustih. Mož je brez posebnih težav možko in vztrajno do konca okoli, dečku pa že pri polovici pleše okoli, pred očmi, mraz ga spreletava, mrzlot stopi mu na čelo in tako čudno, ob tako nepopisljivo slabo mu je, da se mora nekoliko v travo vleči. To je vpliv nikotina na mladi, še ne razviti organizem. Dalje kajenje, ako se ga kdo že v nežni mladosti privadi, dotičnega ovira v rasti in razvoju telesa. Tak mlad kadilec ostane navadno slaboten vse živne dni, je ves betežen, vsaka reč ga boli in v najboljših letih prične hkrati. Dostikrat so pljučne bolezni, bolečine v vratu, razbujenost in nevarnost edine posledice prezgodaj pričete kajenja. Prav pametno torej vsak stori, kdor nezrelo mladino od kajenja odvrača. Kdor ne kadi, ni nič zamudil, pač pa je veliko na dobičku, ker ne spušča v zrak denarja, katerega drugod tudi živo potrebuje. Če si za zdrav mošt v prostih urah ali v veselju družbi, zapali smodko, mu pa tudi ne bo škodovala, ako je sicer samanašabi kaj vredna. Nikdar pa ne kadi preveč in pri delu, zlasti če si plačan od kosa. V tem slučaju bi te stalo kajenje preveč denarja, kajti nikjer se ne zamudi več časa pri delu, kakor pri pipici ali cigareti.

Širite »Večerni list«!

Narodno gledališče.

Opera:

- 4. maja, torek »Trovatore«, abon. C.
- 5. maja, sredo »Rusalka«, abon. B.
- 6. maja, četrtek »Faust«, abon. D.
- 7. maja, petek »Trovatore«, abon. E.
- 8. maja, sobota »Zongler«, abon. C.

Drama:

- 4. maja, torek zaprto.
- 5. maja, sredo »Sneg«, izven abon.
- 6. maja, četrtek »Sneg«, abon. E.
- 7. maja, petek »Smrtni ples«, abon. D.
- 8. maja, sobota »Vsiljenec Saloma«, abon. A.

Ure žepne popravilja nasproti glavne pošte F. Čuden Sin, urar v Ljubljani.

Odgovorni urednik Jože Rutar.
Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«.
Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.